

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

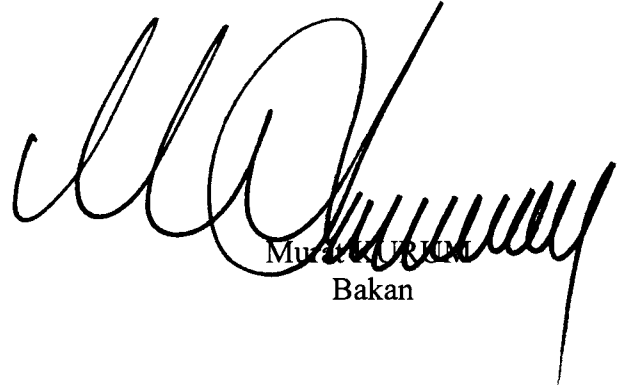
Sayı :30824082-610-15923351
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

16 Haziran 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önerelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV. MAHMUT TANAL'IN
TBMM 7/39492 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Mardin ili Kızıltepe ilçesinin en merkezi kamusal alanlarından biri "olan Cumhuriyet Meydanı'nda uzun süredir devam eden düzensiz kullanım, plan dışı işgal ve denetimsizlik; şehircilik ilkelerini, kent estetiğini, kamusal alanın herkes için erişilebilir olması ilkesini ve kentin kültürel-turistik görünümünü ciddi biçimde zedelemektedir.

Tarafımıza iletilen bilgilere göre; Cumhuriyet Meydanı çevresinde faaliyet gösteren çok sayıda kahvehane ve benzeri işletme, ruhsat kapsamı dışında veya ruhsatsız biçimde kamusal alanları fiilen işgal etmekte; meydan ve kaldırımlar masa, sandalye ve taburelerle doldurularak kamusal alan kullanım dışı bırakılmaktadır. Beş metrekare gibi sınırlı bir kapalı alan kiralayan işletmelerin, meydanın büyük bölümünü fiilen kullanması; planlama, imar ve kamusal alan yönetimi açısından açık bir aykırılık oluşturmaktadır.

Bu durum yalnızca estetik bir sorun değil; yaya sirkülasyonunu engelleyen, engelli erişimini ortadan kaldıran, kadınların kamusal alanı kullanmasını zorlaştıran ve meydanın kamusal niteliğini fiilen ortadan kaldıran bir tabloya dönüşmüştür. Kentin en bilinen ve sembolik alanlarından biri olan Cumhuriyet Meydanı'nın bu hâli, şehircilik anlayışıyla ve planlı kentleşme ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Anayasa'nın 5'inci maddesi devlete sağlıklı ve düzenli bir kent yaşamını sağlama yükümlülüğü yüklemekte; 56'ncı maddesi sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkını; 57'nci maddesi ise planlı ve sağlıklı kentleşmeyi güvence altına almaktadır. Kamusal alanların fiilen işgal edilmesi ve plan dışı kullanımlara göz yumulması, bu anayasal yükümlülüklerin ihlali anlamına gelmektedir.

Bu nedenle Kızıltepe Cumhuriyet Meydanı'ndaki mevcut durumun şehircilik, imar ve kamusal alan planlaması açısından değerlendirilmesi, denetimlerin etkinliği ve Bakanlığın re'sen müdahale sorumluluğunun açıklığa kavuşturulması zorunludur.

Bu bağlamda;

- 1- Mardin ili Kızıltepe ilçesi Cumhuriyet Meydanı'nın nazım ve uygulama imar planlarında belirlenen kullanım amacı nedir? Meydanın kamusal alan niteliği planlarda nasıl tanımlanmaktadır?
- 2- Cumhuriyet Meydanı ve çevresinde masa, sandalye ve benzeri unsurlarla yapılan fiili işgallerin, mevcut imar planları ve şehircilik ilkeleriyle uyumlu olup olmadığı Bakanlığınızca değerlendirilmiş midir?
- 3- Planlarda kamusal alan olarak belirlenen meydan ve kaldırımların, ticari işletmeler tarafından bu ölçüde işgal edilmesine izin verilmesi şehircilik mevzuatı açısından nasıl

izah edilmektedir?

- 4- Cumhuriyet Meydanı'ndaki bu kullanım biçiminin yaya dolaşımı, engelli erişimi, kamusal alan sürekliliği ve kent estetiği üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığımız veya bağlı birimler tarafından yapılmış herhangi bir inceleme veya rapor bulunmakta mıdır?
- 5- Kent meydanlarının planlı kentleşme açısından taşıdığı önem dikkate alındığında, Kızıltepe Cumhuriyet Meydanı'nda ortaya çıkan bu düzensizliğin uzun yıllardır devam etmesi Bakanlığınızın re'sen denetim yetkisini kullanmamasından kaynaklanmakta mıdır?
- 6- Bakanlığımız tarafından son beş yıl içerisinde Kızıltepe Belediyesi'nin imar uygulamaları ve kamusal alan kullanımlarına ilişkin herhangi bir denetim yapılmış mıdır? Yapılmış ise Cumhuriyet Meydanı'na ilişkin tespitler nelerdir?
- 7- Cumhuriyet Meydanı'ndaki mevcut kullanımın şehircilik ilkelerine aykırı olduğu tespit edilirse, Bakanlığınızın belediyeye yönelik düzeltici işlem, plan revizyonu veya idari yaptırım uygulama yönünde bir yetki kullanımı söz konusu olacak mıdır?
- 8- Kent estetiğini ve kamusal alan niteliğini bozduğu açık olan bu durumun, kentin turizm potansiyeli ve kültürel kimliği üzerindeki olumsuz etkileri Bakanlığınızca değerlendirilmiş midir?
- 9- Kızıltepe Cumhuriyet Meydanı'nın kamusal, erişilebilir ve planlara uygun bir kent meydanı hâline getirilmesi için Bakanlığınızca hazırlanmış veya öngörölmüş bir planlama, rehber veya eylem programı bulunmakta mıdır?
- 10- Cumhuriyet Meydanı'ndaki plan dışı ve şehircilik ilkeleriyle bağdaşmayan kullanımın sona erdirilmesi, kamusal alanın gerçek işlevine kavuşturulması ve belediyenin bu yönde yükümlölüklerini yerine getirmesinin sağlanması için Bakanlığınızın hangi somut adımları hangi takvimle atacağı açıklanacak mıdır?
- 11- Cumhuriyet Meydanı'ndaki plan dışı kullanım ve kamusal alan işgallerine rağmen denetim görevini gereği gibi yerine getirmediği tespit edilen belediye yetkilileri, teknik personel veya ilgili kamu görevlileri hakkında bugüne kadar herhangi bir idari işlem, disiplin soruşturması veya başka bir yaptırım tesis edilmiş midir; tesis edilmiş ise bu işlemler hangi aşamadadır?

CEVAPLAR

Kızıltepe Belediye Başkanlığı'ndan alınan bilgide;

Cumhuriyet Meydanı'nın 1/1000 ölçekli uygulama imar planı incelendiğinde alanın plan fonksiyonlarının yol alanları, yeşil alan, resmi/idari tesis alanı (müftülük), ticaret alanı ve meydana cephelenen Ticaret ve Konut Alanları (TICK) fonksiyonları olarak planlandığı,

Plan kararları uygulanmasının 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 3194 sayılı İmar Kanunu çerçevesinde yürütüldüğü belirtilmiştir.

Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan alınan bilgide;

Kızıltepe İlçesi'nde Büyükşehir Belediyesi'nin görev, yetki ve sorumluluk alanı içerisinde bulunan Cumhuriyet Meydanı'nda gerçekleştirilen denetimler kapsamında, kamusal alanın düzensiz kullanımı ve işgal edilmesiyle ilgili gerekli kontrol ve denetimlerin yapıldığı, meydana faaliyet gösteren esnaflara işgaliye fiilini gerçekleştirmemeleri konusunda gerekli uyarıların yapılarak konuyla ilgili yazılı tebligatların verildiği, bahse konu yerle ilgili çalışmaların yakından takip edildiği ve olumsuzlukla giderilmesi ve kamusal alanların işlevselliğinin sağlanması amacıyla gerekli tüm tedbirlerin alındığı belirtilmiştir.